

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2017/144
Karar Sayısı : 2018/76
Karar Tarihi : 5/7/2018
R.G. Tarih – Sayı : 24/10/2018 – 30575

İPTAL DAVALARINI AÇAN:

1. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Levent GÖK, Özgür ÖZEL ile birlikte 121 milletvekili (E.2017/144)

2. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Levent GÖK, Özgür ÖZEL ile birlikte 124 milletvekili (E. 2017/157)

İPTAL DAVALARININ KONUSU: 18/6/2017 tarihli ve 7034 sayılı Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanun'un;

A. 6. maddesinin,

B. 7. maddesinin,

C. Geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...orman vasıflılar da dahil olmak üzere...” ibaresinin,

Anayasa'nın 2., 10., 130. ve 169. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

İptali talep edilen kuralların yer aldığı 7034 sayılı Kanun'un;

A. 6. maddesi şöyledir:

“Uygulanmayacak hükümler

MADDE 6- (1) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu, 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkilane Dair Kanun, 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, Üniversite ve Üniversite tarafından kurulan şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak pay sahipliği nedeniyle bunlara tabi hâle gelen bağlı ortaklıkları ve iştirakleri hakkında uygulanmaz.”

B. 7. maddesi şöyledir:

“Düzenleme yetkisi

MADDE 7- (1) Üniversite bütçesinin hazırlanması, yürürlüğe konulması, uygulanması, muhasebeleştirilmesi, kesin hesap ve faaliyet raporlarının hazırlanması ve ibrası ile ihale usulleri, iç kontrol sisteminin kurulması ve işletilmesi, Üniversitenin şirketleri ve Vakıfla mali ilişkisi ve mali yönetime ilişkin diğer hususlar Üniversite tarafından düzenlenir.”

C. Geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“(2) İstanbul ili, Pendik ilçesi, Sanayii Mahallesiindeki, ekli Krokiye göre ekte koordinatları (ITRF) global koordinat listesinde belirlenmiş, orman vasıflılar da dâhil olmak üzere mülkiyeti Hazineye ait taşınmazlar, başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın Üniversiteye bedelsiz olarak tahsis edilmiş sayılır.”

II. İLK İNCELEME

A. E. 2017/144 Sayılı Başvuru Yönünden

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ’in katılımlarıyla 26/7/2017 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B. E. 2017/157 Sayılı Başvuru Yönünden

2. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ’in katılımlarıyla 7/9/2017 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. BİRLEŞTİRME KARARI

3. 7034 sayılı Kanun’un 6. ve 7. maddelerinin iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebiyle açılan E.2017/157 sayılı davanın aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2017/144 sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin E.2017/144 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 7/9/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV. ESASIN İNCELENMESİ

4. Dava dilekçeleri ve ekleri, Raportör Fatih ŞAHİN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu Kanun hükümleri, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Genel Açıklama

5. *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında Türkiye Cumhuriyeti'nde Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kurulmasına Dair Anlaşma* 30/6/2016 tarihinde imzalanmıştır. Anlaşmanın onaylanması 19/8/2016 tarihli ve 6742 sayılı Kanun'la Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından uygun bulunmuştur.

6. Adı geçen Anlaşmanın 1. maddesinde, Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin (Üniversite) anlaşmaya dayalı bir devlet üniversitesi şeklinde kurulması ve yürürlükteki yükseköğretim kanunlarından muaf olması öngörülmüştür. Anlaşmanın 5. maddesiyle Üniversite adına en yüksek karar verme ve denetim organı olarak görev yapmak üzere Üniversite Konseyi adı altında bir yönetim organı oluşturulmuştur. Maddeye göre Konseyin altı üyesi Cumhurbaşkanı tarafından; dört üyesi ise Japon Hükümeti tarafından seçilecektir. Konsey; tüm akademik, mali ve idari konularla ilgili iç düzenlemeleri yapma ve bu düzenlemeleri uygulama konusunda tam yetkiye sahip olacaktır.

7. Anlaşmanın 10. maddesinde, Üniversitenin resmî bütçesine katkı sağlamak üzere kamuya yararlı vakıf statüsünde Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Vakfı (Vakıf) kurulması öngörülmüş; 14. maddesiyle de Üniversitenin kampüs içinde veya başka bir yerde akademik personel, öğrenciler veya personel için barınma ve yurt tesislerine, kampüs içinde sosyal kültürel tesislere ve ticari işletmelere sahip olmasına da izin verilmiştir. Bu çerçevede Üniversite, okul öncesi eğitimden liseye kadar eğitim tesisi kurabileceği gibi kampüs içinde teknopark dâhil iş kurma araçlarına sahip olabilmesi amacıyla işletme kurulum tesisleri de kurabilecektir.

8. Diğer taraftan Üniversitenin kuruluş Anlaşması ve bu Anlaşmanın uygun bulunmasına ilişkin 6742 sayılı Kanun'dan ayrı olarak 7034 sayılı Kanun'la Üniversite ve Vakfın kuruluşuna ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Kanun'un 2. maddesinde, Anlaşmaya dayalı olarak faaliyet göstermek üzere kamu tüzel kişiliğine sahip Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi ile Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Vakfının kurulduğu belirtilmiş; 4. ve 5. maddelerinde Üniversite ve Vakfın gelirleri ve muafiyetleri düzenlenmiştir.

9. 7034 sayılı Kanun'un dava konusu 6. maddesinde; 6245 sayılı Kanun, 195 sayılı Kanun, 237 sayılı Kanun, 2886 sayılı Kanun, 2946 sayılı Kanun, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 4734 sayılı Kanun, 4735 sayılı Kanun, 5018 sayılı Kanun ve 6085 sayılı Kanun'un, Üniversite ve Üniversite tarafından kurulan şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak pay sahipliği nedeniyle bunlara tabi hâle gelen bağlı ortaklıkları ve iştirakleri hakkında uygulanmayacağı belirtilmiştir.

10. Dava konusu kuralın yer aldığı 7034 sayılı Kanun'la Üniversitenin kurulmasına ilişkin Anlaşma ve bu Anlaşmanın uygun bulunmasına ilişkin Kanun'dan tamamen ayrı olarak Üniversite ve Vakfın kuruluşuna ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Dolayısıyla Üniversitenin kuruluş Anlaşması ile bu Anlaşmanın uygun bulunmasına ilişkin Kanun'dan tamamen bağımsız olarak yasalaşan dava konusu kuralın yargısal denetiminin yapılmasına herhangi bir engel bulunmamaktadır.

B. Kanun'un 6. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

11. Dava dilekçesinde özetle; Anayasa'nın 130. maddesinde üniversiteler ile bağlı birimlerinin devletin gözetimi ve denetimi altında olduğu açıkça ifade edilmesine karşın Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi ve Üniversiteye bağlı kuruluşların başta yasama ve yargı organları olmak üzere devletin denetimi dışında bırakıldığı, Üniversiteye mali, idari ve sosyal açıdan özerkliğin ötesinde bir bağımsızlık tanındığı, bu durumun diğer devlet üniversiteleri ile adı geçen Üniversite arasında eşitsizliğe sebebiyet verdiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 10. ve 130. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

12. Anayasa'nın yükseköğretim kurumlarını düzenleyen 130. maddesinin birinci fıkrasında; çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin devlet tarafından kanunla kurulacağı belirtilmiştir. Maddenin beşinci fıkrasında, üniversiteler ve bunlara bağlı birimlerin Devletin gözetimi ve denetimi altında olduğu; dokuzuncu fıkrasında üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri ile üniversitelerin kamu kuruluşları ve diğer kurumlarla ilişkilerinin kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Sekizinci fıkrasında ise üniversitelerin hazırladığı bütçelerin Yükseköğretim Kurulunca (YÖK) tetkik edildikten ve onaylandıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığına sunulması ve merkezî yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak işleme tabi tutularak yürürlüğe konulması ve denetlenmesi öngörülmüştür.

13. Anayasa'nın 132. maddesinde, Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarının özel kanunlarının hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir. Kurala göre maddede sayılan kurumlara bağlı üniversiteler dışında herhangi bir üniversitenin Anayasa'nın yükseköğretim kurumlarını düzenleyen hükümlerinden muaf tutulmasına olanak bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle anılan kurumlara bağlı üniversiteler dışındaki üniversitelerin Anayasa'nın 130. maddesindeki düzenlemelere uygun şekilde kurularak eğitim-öğretim faaliyetlerinde bulunması zorunludur.

14. Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kurulmasına Dair Anlaşmanın 1. maddesinde Üniversitenin devlet üniversitesi şeklinde kurulması öngörülmüştür. Dolayısıyla adı geçen Üniversite de Anayasa'nın 130. maddesinde yükseköğretim kurumları için öngörülen düzenlemelere tabidir. Bu bağlamda Devletin diğer üniversitelerde olduğu gibi adı geçen Üniversite üzerinde de denetim ve gözetim yetkisi bulunmaktadır. Devletin gözetim ve denetim yetkisini ne şekilde kullanacağına ilişkin kuralları belirleme yetkisi ise kanun koyucunun takdirindedir. Ancak, kanun koyucunun bu yetkisini anayasal sınırlar içinde kullanması gerekir.

15. Dava konusu kuralla Üniversite ve Üniversite tarafından kurulan şirketler ile bağlı ortaklıkları ve iştirakleri hakkında uygulanmayacağı belirtilen kanunlardan 6245 sayılı Kanun'da merkezî yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenecek harcırahlara ilişkin usul ve esaslar; 195 sayılı Kanun'da resmî ilanların yayınlanmasında aracılık yapan Basın İlan Kurumunun görevleri; 237 sayılı Kanun'da kamu kurum ve kuruluşlarının taşıt edinmesine ilişkin usul ve esaslar; 2886 sayılı Kanun'da kamu kurum ve kuruluşlarının gelir getirici

ihalelerine ilişkin usul ve esaslar; 2946 sayılı Kanun'da kamu konutlarının tahsis biçimi, oturma süresi, kira, bakım, onarım ve yönetimine ilişkin temel ilkeler; 631 sayılı KHK'da kamu görevlilerinin mali ve sosyal hakları; 4734 sayılı Kanun'da kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan ya da kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usuller; 4735 sayılı Kanun'da ihalelere ilişkin sözleşmelerin düzenlenmesi ve uygulanması; 5018 sayılı Kanun'da kamu mali yönetiminin yapısı ve işleyişi, kamu bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi, raporlanması ve mali kontrolü; 6085 sayılı Kanun'da da Sayıştayın kuruluşu, işleyişi, denetim ve hesap yargılaması usulleri düzenlenmiştir.

16. Devletin üniversiteler üzerinde gözetim ve denetim yetkisini kullanırken dava konusu kuralda sayılan kanunların uygulanmasını zorunlu kılan bir Anayasa kuralı bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle Devletin denetim ve gözetim yetkisini Harcırah Kanunu, Basın İlan Kurumu Kanunu, Kamu İhale Kanunu gibi dava konusu kuralda sayılan kanunlarla kullanması zorunlu değildir.

17. Anayasa'nın "*Sayıştay*" başlıklı 160. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde "*Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.*" hükmüne, üçüncü fıkrasında ise "*Mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.*" hükmüne yer verilmiştir. Buna göre merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleriyle mallarının ve mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması görevlerinin Sayıştay tarafından yerine getirilmesi gerekir. Ancak bu kuruluşlar dışında kalan idarelerin Sayıştay denetimine tabi olacağına yönelik anayasal bir zorunluluk bulunmamaktadır.

18. 5018 sayılı Kanun'un 2. maddesinde, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin Kanun'a ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri olduğu belirtilmiştir. Kanun'a ekli (II) sayılı cetvelde üniversiteler yer almakla birlikte adı geçen Üniversite, bu cetvelde yer almadığından merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasında değildir. Dolayısıyla Üniversiteye aktarılan kamu kaynağını kamu yararına yönelik olarak hukuka uygun bir şekilde kullanıp kullanmadığını denetleme görevinin Sayıştaya ait olması gerektiği yönünde anayasal bir zorunluluk bulunmamaktadır. Üniversitenin Sayıştay denetimine tabi kılınıp kılınmaması tamamen kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır.

19. Üniversitenin Kanun'un 6. maddesinde sayılan kanunlardan muaf tutulmasının milletlerarası anlaşmaya dayalı olarak kurulmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Üniversite, milletlerarası anlaşmaya dayalı olarak kurulmuş ve anlaşma uyarınca taraf devletler birtakım yükümlülükler altına girmiştir. Nitekim Anlaşmanın tarafı olan Japon Hükümeti anlaşmanın 2. maddesinde Japonya'nın ilgili mevzuat ve bütçe ödeneklerine tabi olarak Üniversite ile ilişkili laboratuvar malzemelerinin temin edilmesi veya temin edilmesinin sağlanması, okul binası inşaatı için yardım sağlanması, Üniversite bünyesindeki Japon Kültür ve Dil Merkezinin desteklenmesi ve Üniversite öğrencilerine Japonya'da öğrenim görme fırsatı sağlanması konusunda taahhütte bulunmuştur. Üniversitenin belirtilen niteliği de göz önünde bulundurulduğunda Kanun'un dava konusu 6. maddesinde sayılan kanunlardan muaf tutulması kanun koyucunun takdir yetkisinde olup kuralda Anayasa'ya aykırı bir husus görülmemiştir.

20. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 130. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ ile Recai AKYEL bu görüşe farklı gerekçeyle katılmışlardır.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, M. Emin KUZ ile Hasan Tahsin GÖKCAN bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

C. Kanun'un 7. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

21. Dava dilekçesinde özetle; Kanun'un 6. maddesine yönelik gerekçelerle kuralın Anayasa'nın 10. ve 130. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

22. Dava konusu kuralda, Üniversite bütçesinin hazırlanması, yürürlüğe konulması, uygulanması, muhasebeleştirilmesi, kesin hesap ve faaliyet raporlarının hazırlanması ve ibrası ile ihale usulleri, iç kontrol sisteminin kurulması ve işletilmesi, Üniversitenin şirketleri ve Vakıfla mali ilişkisi ve mali yönetime ilişkin diğer hususların Üniversite tarafından düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

23. Üniversite, milletlerarası anlaşmaya dayanılarak kurulmuş olsa da Anayasa'nın 130. maddesi hükmü karşısında Üniversite üzerinde Devletin gözetim ve denetim yetkisi bulunmakta olup bu yetkinin hangi şekilde kullanılacağına kanunla düzenlenmesi zorunludur. Anayasa'nın 132. maddesinde yalnızca Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarının özel kanun hükümlerine tabi olacakları belirtilmiş olup milletlerarası anlaşmayla kurulan üniversiteler yönünden herhangi bir istisna tanınmamıştır. Dolayısıyla Üniversitenin milletlerarası anlaşmaya dayalı olarak kurulmasından dolayı bazı kanunlardan muaf tutulması mümkün ise de Devletin bu Üniversite üzerindeki denetim ve gözetim görevini yerine getirebilmesi için temel kuralların kanunla düzenlenmesi Anayasa'nın 130. maddesinin gereğidir.

24. Dava konusu kuralla Üniversite bütçesi de dâhil olmak üzere mali konulara ilişkin düzenleme yapma yetkisi tamamen Üniversitenin yetkili organlarına bırakılmıştır. Öte yandan Üniversite, Anlaşmayla yürürlükteki yükseköğretim kanunlarından muaf tutulmuş ve Üniversiteyle ilgili tüm akademik, mali ve idari konularla ilgili iç düzenlemeleri yapma konusunda da Üniversite Konseyi yetkili kılınmıştır. Anlaşma ve Kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Üniversitenin milletlerarası anlaşmaya dayalı da olsa bir devlet üniversitesi olarak kurulmasına karşın bütçesinin onaylanması ve denetlenmesi süreci de dâhil olmak üzere mali konularda devletin gözetim ve denetiminden muaf tutulduğu anlaşılmaktadır.

25. Anayasa'nın yukarıda anılan 130. maddesindeki emredici hüküm karşısında milletlerarası anlaşmayla kurulan üniversitelerin mali konularda Devletin gözetim ve denetimi dışına çıkarılmasına ve bütçelerine ilişkin Anayasa'da öngörülenin dışında bir düzenleme yapılmasına olanak bulunmamaktadır. Üniversitenin kurulmasının milletlerarası anlaşmayla

öngörülmüş olması kanun hükümlerinin Anayasa'nın yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşlarını düzenleyen maddelerine uygun olma zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

26. Bu bağlamda dava konusu kuralla Üniversite bütçesinin hazırlanması, yürürlüğe konulması, uygulanması, muhasebeleştirilmesi, kesin hesap ve faaliyet raporlarının hazırlanması ve ibrası konusunda Anayasa'nın 130. maddesinde üniversite bütçeleri için öngörülen sistemin dışına çıkılması ve Üniversitenin ihale usulleri, iç kontrol sisteminin kurulması ve işletilmesi ile mali yönetimine ilişkin diğer hususların düzenlenmesi konusunda Üniversite organları yetkili kılınarak mali konularda devletin gözetim ve denetiminden muaf tutulması Anayasa'nın 130. maddesinde yükseköğretim kurumları için öngörülen hükümlerle bağdaşmamaktadır.

27. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 130. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Hicabi DURSUN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ ve Recai AKYEL bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

D. Kanun'un Geçici 1. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "...orman vasıflılar da dahil olmak üzere..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

28. Dava dilekçesinde özetle; Üniversiteye tahsis edilen ormanlık arazinin nasıl kullanılacağına dair Kanun'da herhangi bir sınırlama veya belirlilik bulunmadığı, kuralda kullanım koşulları belirlenmeden ve ormanlık arazinin korunmasına ilişkin herhangi bir güvence öngörülmeden orman arazisinin Üniversiteye tahsis edilmesinin Devletin korumakla yükümlü olduğu ormanlık alanın yok olmasına sebebiyet vereceği, ormanlık alanın Üniversiteye tahsis edilmesini gerektiren bir zorunluluk bulunmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. ve 169. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

29. Kanun'un geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, İstanbul ili, Pendik ilçesi, Sanayii Mahallesi'nde bulunan ve Kanun'a ekli krokiye göre ekte koordinatları (ITRF) global koordinat listesinde belirlenmiş; orman vasıflılar da dâhil olmak üzere mülkiyeti Hazineye ait taşınmazların başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın Üniversiteye bedelsiz olarak tahsis edilmesi öngörülmüştür. Kuralda yer alan "...orman vasıflılar da dahil olmak üzere..." ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

30. Anayasa'nın "Ormanların korunması ve geliştirilmesi" kenar başlıklı 169. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında "Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir./ Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz./ Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları

yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.” denilmektedir.

31. Anılan maddenin birinci fıkrasında, Devlete ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunların çıkarılması görevi verilmiş; üçüncü fıkrasında ise ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında da Devlet ormanlarının mülkiyetinin devrolunamayacağı ve zamanaşımı ile mülk edinilemeyeceği belirtildikten sonra kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamayacağı ifade edilmiştir. Buna göre Devlet ormanlarının irtifak hakkına konu olabilmesi için kamu yararının bulunması zorunludur.

32. Ormanların varlığının sağladığı fayda, aynı zamanda ormanların korunmalarındaki kamu yararını oluşturmaktadır. Bu yönüyle ormanlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilebilmesi için aranan *kamu yararı* koşulu, ormanların varlığının sağladığı kamu yararından daha üstün bir kamu yararının varlığını *zorunlu* kılmaktadır. Bu çerçevede *zorunluluk hâli* de kamu yararı koşulu kapsamında yer almaktadır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin 17/12/2002 tarihli ve E.2000/75, K.2002/200, 7/5/2007 tarihli ve E.2006/169, K.2007/55, 22/11/2007 tarihli ve E.2004/67, K.2007/83 sayılı kararlarında da ormanlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilebilmesinin ancak kamu yararının ve zorunluluk hâlinin varlığına bağlı olduğu kabul edilmiştir.

33. Anayasa, Devlet ormanları üzerinde özel mülkiyete izin vermemekte; sadece kamu yararının bulunması hâlinde irtifak hakkı tesis edilmesine imkân tanımaktadır. Önemli olan husus, bu hizmetlere ilişkin bina ve tesislerin devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasındaki kamu yararının orman arazisinin bu hizmetlere tahsisini zorunlu hâle getirmesidir. Bu kapsamda kamu yararının zorunlu kıldığı hâllerin talep edilen faaliyetin orman ekolojik sistemi dışında gerçekleştirilmesi imkânı bulunup bulunmadığı hususu gözetilmek suretiyle belirlenmesi gerekir.

34. Orman vasıflı taşınmazlar ve bunların kullanımına ilişkin usul ve esaslar 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu’nda düzenlenmiştir. Kanun’un 17. maddesinin birinci fıkrasında “...*her çeşit bina, ağıl ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması, tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır.*” demek suretiyle orman arazileri üzerinde yapılaşma kural olarak yasaklanmıştır. Maddenin üçüncü fıkrasında ise savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğal gaz, altyapı, katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesislerinin; baraj, gölet, sokak hayvanları bakımevi ve mezarlıkların; devlete ait sağlık, eğitim, adli hizmet ve spor tesisleri ile ceza infaz kurumlarının ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasında kamu yararı ve zaruret olması hâlinde gerçek ve tüzel kişilere bedeli mukabilinde Orman ve Su İşleri Bakanlığınca izin verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

35. 6831 sayılı Kanun’un ek 9. maddesine eklenen üçüncü fıkrayla; gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri ya da vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları haricindeki yükseköğretim kurumlarına eğitim ve araştırma maksatlı tesisler yapılması için Kanun’un 17. maddesinin üçüncü fıkrasındaki esaslara göre bir başka deyişle kamu yararı ve zaruret olması hâlinde Devlet ormanı sayılan alanlardan bedelli izin verilebileceği, ayrıca izin verilen bu alan içinde izin sahibi yükseköğretim kurumuna veya Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne yurt yapılması maksadıyla da izin verilebileceği düzenlenmiştir.

36. Dava konusu kuralda ise İstanbul ili, Pendik ilçesi, Sanayii Mahallesi'nde bulunan ve Kanun'a ekli krokiye göre ekte koordinatları global koordinat listesinde belirlenmiş; Hazineye ait orman vasıflı taşınmazların da başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın Üniversiteye bedelsiz olarak tahsis edilmesi öngörülmüştür.

37. Anayasa'nın 169. maddesi uyarınca irtifak hakkına konu bina ve tesislerin devlet ormanları üzerinde yapılabilmesi, kamu yararının orman arazisinin bu hizmetlere tahsisini zorunlu kılmasına bağlı bulunmaktadır. Orman arazisinin eğitim ve öğretim amacıyla Üniversiteye tahsis edilmesinde kamu yararı bulunduğu açıktır. Ancak orman arazilerinin başka amaçla kullanımı için kamu yararı bulunması tek başına yeterli olmayıp Üniversiteye ait bina ve tesislerin devlet ormanları üzerinde yapılmasındaki kamu yararının orman arazisinin bu hizmetlere tahsisini zorunlu hâle getirmesi de gerekmektedir.

38. Dava konusu kuralda, herhangi bir zorunluluk hâli belirtilmeksizin Hazineye ait orman vasıflı taşınmazların Üniversiteye tahsis edilmesi öngörülmüştür. Buna göre Üniversite, ormanlık alanı orman vasfını koruyarak kullanabileceği gibi zorunluluk hâli bulunmadan başka amaçlarla da kullanabilecektir. Ormanlık alanın başka amaçla kullanımı için herhangi bir şart getirilmediğinden başka amaçla kullanımı için zorunluluk bulunup bulunmadığının denetlenmesine de olanak bulunmamaktadır. Dolayısıyla tahsis edilen orman vasıflı taşınmazın herhangi bir zorunluluk bulunmaksızın başka amaçla kullanılıp kullanılmayacağı tamamen Üniversitenin takdirine bırakılmıştır.

39. Bu açıklamalar çerçevesinde İstanbul ili, Pendik ilçesi, Sanayii Mahallesi'nde bulunan ve Kanun'a ekli krokiye göre ekte koordinatları global koordinat listesinde belirlenmiş Hazineye ait orman vasıflı taşınmazların herhangi bir zorunluluk ölçütü gözetilmeksizin Üniversiteye tahsis edilmesi, Anayasa'nın 169. maddesinde öngörülen Devletin ormanları koruma ve genişletme yükümlülüğüyle bağdaşmamaktadır.

40. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 169. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ ile Recai AKYEL bu görüşe katılmamışlardır.

Kural Anayasa'nın 169. maddesine aykırı bulunarak iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

V. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

41. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte; 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak Mahkemenin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

42. 7034 sayılı Kanun'un 7. maddesinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü

fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkra ile ilişkin iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VI. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

43. Dava dilekçesinde özetle; Üniversitenin bazı kanunlardan muaf tutulmasının Devletin üniversiteler üzerindeki denetim ve gözetim hakkını ortadan kaldırdığı, kullanım koşulları belirlenmeden ve ormanlık arazinin korunmasına ilişkin herhangi bir güvence öngörülmeden orman arazisinin Üniversiteye tahsis edilmesinin Devletin ormanlık alanları koruma yükümlülüğüyle bağdaşmadığı, dava konusu kuralların bu hâliyle uygulanmasının telafisi güç veya imkânsız zararların doğmasına sebebiyet vereceği belirtilerek kuralların yürürlüklerinin durdurulması talep edilmiştir.

18/6/2017 tarihli ve 7034 sayılı Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanun'un;

A. 6. maddesine yönelik iptal talebi, 5/7/2018 tarihli, E.2017/144, K.2018/76 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddeye ilişkin yürürlüğün durdurulması talebinin REDDİNE,

B. 7. maddesine yönelik iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu maddeye ilişkin yürürlüğün durdurulması talebinin REDDİNE,

C. Geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...orman vasıflılar da dâhil olmak üzere..." ibaresine yönelik yürürlüğün durdurulması talebinin, koşulları oluşmadığından REDDİNE,

5/7/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII. HÜKÜM

18/6/2017 tarihli ve 7034 sayılı Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanun'un;

A. 6. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, M. Emin KUZ ile Hasan Tahsin GÖKCAN'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. 7. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Hicabi DURSUN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ ile Recai AKYEL'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C. Geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...orman vasıflılar da dâhil olmak üzere..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ ile Recai AKYEL'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

5/7/2018 tarihinde karar verildi.

Esas Sayısı : 2017/144
Karar Sayısı : 2018/76

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Zühtü ARSLAN	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM

Üye	Üye	Üye
Serruh KALELİ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Hicabi DURSUN

Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Muammer TOPAL	M. Emin KUZ

Üye	Üye	Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN	Kadir ÖZKAYA	Rıdvan GÜLEÇ

Üye	Üye
Recai AKYEL	Yusuf Şevki HAKYEMEZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

7034 sayılı Kanunun 6. maddesinin Anayasaya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine karar verilmiştir.

Çoğunluğun red kararında, “Uygulanmayacak hükümler” başlıklı 6. maddede sayılan ve Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi ile Üniversite tarafından kurulan şirketler, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri hakkında uygulanmayacağı hükme bağlanan kanunların uygulanmasını zorunlu kılan bir Anayasa kuralının bulunmadığı, Devletin gözetim ve denetim yetkisini dava konusu kuralda sayılan Harcırah Kanunu, Kamu İhale Kanunu gibi kanunlarla kullanmasının zorunlu olmadığı, Anayasanın 160. maddesinde sayılanların dışında kalan idarelerin Sayıştay denetimine tâbi olacağına yönelik anayasal bir zorunluluk bulunmadığı, 5018 sayılı Kanun kapsamında sayılıp sayılmamanın ve buna bağlı olarak Sayıştay denetimine tâbi kılınmamanın da tamamen kanun koyucunun takdirinde olduğu, Üniversitenin milletlerarası anlaşmaya dayalı olarak kurulduğu ve Anlaşma uyarınca taraf devletlerin birtakım yükümlülükler altına girdiği dikkate alındığında dava konusu 6. maddede sayılan kanunlardan muaf tutulmasının kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında olduğu ve kuralda Anayasaya aykırı bir husus görülmediği belirtilmektedir (§§ 15-19).

Kuşkusuz bir konunun kanunla düzenlenmesini zorunlu kılan anayasal bir normun bulunmadığı durumlarda kanun hükümlerinden istisna tutulmasının ve idarenin düzenleyici işlemlerine bırakılmasının Anayasaya aykırılığından söz edilemez. Mahkememizin, çeşitli kanunların istisna ve muafiyet hükümlerinin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla açılan iptal ve itiraz davalarında verdiği -bizim de katıldığımız- red kararlarında bu husus vurgulanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ve Japonya Hükümetleri arasında imzalanan ve TBMM tarafından çıkarılacak bir kanunla Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin kurulmasını öngören Anlaşmanın 1. maddesinde bu Üniversitenin “yürürlükteki yükseköğretim kanunlarından muaf olaca[ğı]”, 2. maddesinde “Japon Hükümeti[nin], Japonya’nın ilgili mevzuat ve bütçe ödeneklerine tâbi olarak” yükümlülüklerini yerine getirmeye gayret edeceği, 5. maddesinde de Üniversitenin “en yüksek karar verme ve denetim organı olarak” oluşturulan Konseyin, “[Üniversiteye] yönelik tüm akademik, mali ve idari konularla ilgili iç düzenlemeleri yapma ve bu düzenlemelerin uygulanması konusunda” tam yetkili olduğu hükme bağlanmaktadır.

Anayasanın 90. maddesinin son fıkrası uyarınca, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmaların kanun hükmünde olması sebebiyle -aynı hüküm gereğince bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamamasına ve bu incelemenin konusunu da söz konusu Anlaşmanın değil 7034 sayılı Kanun hükümlerinin oluşturmasına rağmen- Anlaşmanın yukarıda belirtilen 1., 2. ve 5. maddelerinin de gözönünde bulundurulması gerekmektedir. Buna göre, 7034 sayılı Kanunun iptali talep edilen 6. maddesinde Üniversite hakkında uygulanmayacağı hükme bağlanan kanunlarda düzenlenen hususlar, Anlaşmanın 5. maddesinde Üniversitenin hem karar hem de denetim organı olduğu belirtilen Konsey tarafından doğrudan (herhangi bir kanunî esasa bağlı olmadan) idarî düzenlemelerle belirlenecektir.

Kararda da açıklandığı üzere, Anlaşmanın 1. maddesinde Üniversitenin kanunla bir “devlet üniversitesi” olarak kurulacağının hükme bağlanması ve buna uygun olarak kabul edilen 7034 sayılı Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanunla kurulması sebebiyle Anayasanın 130. maddesinde öngörülen ilkelere tâbi olduğu ve bütün devlet (ve vakıf) üniversitelerinde olduğu gibi maddenin beşinci fıkrasına göre Devletin bu Üniversite üzerinde de gözetim ve denetim yetkisinin bulunduğu açıktır (§§ 14, 23).

Yine kararın gerekçesinde belirtildiği gibi, Devletin, Anayasanın “Yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tâbi olanlar” başlıklı 132. maddesinde sayılan istisnalar arasında

yer almayan “bu Üniversite üzerindeki denetim ve gözetim görevini yerine getirebilmesi için temel kuralların kanunla düzenlenmesi [de] Anayasanın 130. maddesinin gereğidir” (§ 23).

Çoğunluğun, bu tespitlerine rağmen, Kanunun 6. maddesinde Anayasaya aykırı bir husus bulunmadığı sonucuna ulaştığı görülmektedir.

Öncelikle, Devletin üniversiteler üzerinde gözetim ve denetim yetkisini kullanırken dava konusu 6. maddede sayılan kanunları uygulamasını zorunlu kılan bir anayasal norm bulunmadığı yönündeki görüş yukarıda belirtilen nedenle isabetli değildir.

Anayasanın 130. maddesinin, üniversitelerin hazırladığı bütçelerin “merkezî yönetim bütçesinin” bağlı olduğu esaslara uygun olarak işleme tâbi tutulmak suretiyle yürürlüğe konulmasını ve denetlenmesini öngören sekizinci fıkrası hükmü, Devletin üniversiteler üzerindeki gözetim ve denetim yetkisi kullanılırken, 7034 sayılı Kanunun incelenen 6. maddesinde sayılan ve Üniversite hakkında uygulanmayacağı hükme bağlanan 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerinin uygulanmasını da zorunlu kılan Anayasa normudur.

Anayasanın 160. maddesinde, ilke olarak Sayıştay’ın “merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri[nin] ... bütün gelir ve giderleri ile mallarını... denetlemek”le görevli olduğu belirtilirken hangi kamu idarelerinin merkezî yönetim bütçesi kapsamında olduğuna dair bir kurala yer verilmemesine ve bunun kapsamını belirleme yetkisinin yasama organına bırakılmasına karşılık Anayasa koyucunun devlet üniversiteleri konusunda bu belirlemeyi yaptığı ve diğer kamu idarelerinden farklı olarak Anayasanın 130. maddesinin sekizinci fıkrası ile üniversitelerin, merkezî yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara tâbi kılındığı görülmektedir.

Nitekim 7034 sayılı Kanunun dava konusu 7. maddesinin iptaline ilişkin gerekçede de, Anayasanın 130. maddesinin sekizinci fıkrasındaki emredici hüküm karşısında “Üniversite bütçesinin hazırlanması, yürürlüğe konulması, uygulanması, muhasebeleştirilmesi, kesin hesap ve faaliyet raporlarının hazırlanması ve ibrası konusunda” Anayasanın 130. maddesinin sekizinci fıkrasında öngörülen sistemin dışına çıkılmasının Anayasaya aykırı olduğu kabul edilmektedir (§§ 25-26).

Kanunun 7. maddesine ilişkin iptal gerekçesi, 6. madde bakımından da geçerlidir. Bu sebeple 5018 ve 6085 sayılı Kanunların adı geçen Üniversite hakkında uygulanmayacağına belirtilmesi suretiyle Üniversitenin, merkezî yönetim bütçesinin kabul edilmesine ve denetlenmesine ilişkin esasların dışına çıkarılması, Anayasanın 130. maddesinin bütün devlet üniversitelerinin bütçelerinin merkezî yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak yürürlüğe konulup denetleneceğini hükme bağlayan sekizinci fıkrasına ve denetim görevini Sayıştaya veren Anayasanın 160. maddesinin birinci fıkrasına aykırılık oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, adı geçen Üniversite hakkında 5018 ve 6085 sayılı Kanunların yanında 6245 sayılı Harcırah Kanunu, 237 sayılı Taşıt Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerinin de uygulanmayacağına öngörülmesi ve 7034 sayılı Kanunun 7. maddesinin iptaline ilişkin gerekçemizde de belirtildiği gibi “Üniversitenin ihale usulleri, iç kontrol sisteminin kurulması ve işletilmesi ile malî yönetime ilişkin bütün hususların düzenlenmesi konusunda Üniversite organları[nın] yetkili kılınarak malî konularda Devletin gözetim ve denetimi” dışında bırakılması da (§ 26) Anayasanın 130. maddesine aykırıdır.

Bu sebeplerle, 7034 sayılı Kanunun 6. maddesinin de iptal edilmesi gerektiği düşüncesiyle, red yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

M. Emin KUZ

FARKLI GEREKÇE

VE

KARŞIOY

1- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında 30/6/2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nde "Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi" isimli üniversitenin kurulmasına dair anlaşma imzalanmıştır.

2- Anılan Anlaşma'nın 1. maddesinde, Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nin, *"TJÜ, bu Anlaşma tarafından tanımlanan ve bu Anlaşma'ya dayalı bir devlet üniversitesidir. TJÜ, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilecek Kanun (bundan böyle "Kanun" olarak anılacaktır) ile kurulacak ve yürürlükteki yükseköğretim kanunlarından muaf olacaktır."* şeklinde kurulması öngörülmüştür.

3- Anlaşma'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin TJÜ'nün kurulması için gerekli arazi, bina ve altyapıyı sağlayacağı ve maddenin B fıkrasında gösterilip Japon Hükümeti tarafından sağlanması öngörülen katkılar dışındaki TJÜ'nün tüm giderlerini karşılayacağı belirtilmiştir. 3. ve 4. maddelerinde "diplomalar ve sertifikalar" ile "öğretim dili ile dil öğretimi" konuları düzenlenmiştir. Anlaşmanın 5. maddesiyle Üniversite adına en yüksek karar verme ve denetim organı olarak görev yapmak üzere TJÜ Konseyi adı altında bir organ oluşturulmuştur. Madde hükmüne göre Konseyin altı üyesi Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından; dört üyesi de Japon Hükümeti tarafından atanacak ve tüm akademik, mali ve idari konularla ilgili iç düzenlemeleri yapma ve bu düzenlemeleri uygulama konusunda tam yetki ve sorumluluğa sahip olacaktır. Konsey ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti'nin bilim ve teknoloji politikaları doğrultusunda üniversitenin misyon ve vizyonunu ve dünyanın önde gelen üniversitelerindeki akademik ölçütlere benzer şekilde öğrenci kabul kural ve politikalarını belirleyecektir. Anlaşma'nın 6. maddesinde "kuruluş hazırlık ofisi"; 7. maddesinde "akademik yapı"; 8. maddesinde "rektör"; 9. maddesinde "uluslararası danışma kurulu" konularına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. 10. maddesinde, Üniversitenin resmi bütçesine katkı sağlamak üzere, çeşitli gelir getirici mekanizmalarla TJÜ'nün devamlı gelişimini desteklemek için kamuya yararlı vakıf statüsünde Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Vakfı (Vakıf) kurulması öngörülmüş, 14. maddesiyle de Üniversitenin kampüs içinde veya başka bir yerde akademik personel, öğrenciler veya personel için barınma ve yurt tesislerine, kampüs içinde sosyal kültürel tesislere ve ticari işletmelere sahip olmasına izin verilmiştir.

4- Anlaşmanın onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından, 19/8/2016 tarihli ve 6742 sayılı Kanun’la uygun bulunmuştur. Tespit edilebildiği kadarıyla bu Kanunun iptali ile ilgili bir başvuru bulunmamaktadır.

5- Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasının ardından Anlaşma’nın emredici hükmü uyarınca, söz konusu Anlaşma hükümlerinin hayata geçirilerek somutlaştırılması bakımından bazı hükümlerinin iptali istenilen 18/6/2017 tarihli ve 7034 sayılı Kanun ile Anlaşmaya dayalı olarak faaliyet göstermek üzere kamu tüzel kişiliğine sahip Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi ile Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Vakfı kurulmuştur.

6- Belirtildiği üzere 7034 sayılı Kanun, uluslararası bir anlaşmanın hayata geçirilerek somutlaştırılması amacıyla yürürlüğe konulmuş bir kanun olduğundan, Anayasa’nın 90. maddesi hükmü gereğince davada öncelikle bu tür Kanunların yargısal denetimi konusunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

7- Anayasa’nın 90. maddesinin son fıkrasında “*Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz*” hükmü yer almaktadır. Anayasada ayrıca anlaşmaların denetimine ilişkin istisnai bir düzenlemeye de yer verilmemiştir. Dolayısıyla kuralda yer alan “*başvurulamaz*” ibaresi, kesin, bağlayıcı ve emredici bir ibare olup, Anayasa Mahkemesinden anlaşmaların iptalini sağlama yolunu kapatmaktadır. (Anayasa Mahkemesi’nin 31/5/2012 tarihli ve E:2011/48, K:2012/88 sayılı kararı)

8- Anayasa’nın 90. maddesinin gerekçesinde yapılan gönderme nedeniyle 1961 Anayasası’nın bu konudaki hükmüne ilişkin süreç incelendiğinde de, milletlerarası ilişkilerin siyasî yönünün ağır basması nedeniyle dış ilişkilerin sürekliliği bakımından doğabilecek sakıncaların önlenmesi amacıyla milletlerarası anlaşmaların iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasının engellendiği anlaşılmaktadır. (Anayasa Mahkemesi’nin 31/5/2012 tarihli ve E:2011/48, K:2012/88 sayılı kararı)

9- 7034 sayılı Kanun ise uluslararası bir anlaşmanın hayata geçirilerek somutlaştırılması bakımından yürürlüğe konulmuş bir kanun olmakla birlikte şekli bakımdan diğer kanunlardan farklı olmayan, onlarla aynı süreç izlenerek kabul edilmiş, tarih ve numara almış ve Cumhurbaşkanı’nın onaylamasının ardından Resmî Gazete’de yayımlanmış bir Kanun olduğundan ve Anayasa’da bu tür kanunların anayasal denetimini yasaklayan bir kural bulunmadığından, söz konusu Kanunun iptali istemiyle Anlaşmadan bağımsız olarak Anayasa Mahkemesi’ne başvurulabileceği tabiidir. Ancak, Anayasa’nın yukarıda değinilen 90. maddesi hükmü gözetildiğinde, uluslararası bir anlaşmanın iç hukukta hayata geçirilmesi, bir anlamda anlaşmanın iç hukukta somutlaşması bakımından yürürlüğe konulan kanunların iptali istemiyle yapılacak başvurularda gerçekleştirilecek olan denetimin, diğer kanunlara ilişkin denetimden farklı bir kapsamda yapılması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Zira bu tür kanunlarda da diğer kanunlara ilişkin kapsamda bir denetim yapılması durumunda, kanunun denetimi yoluyla anlaşmalar hakkında değerlendirme yapılmış olacaktır. Bu da Anayasa’nın 90. maddesindeki açık bir irade içeren yasaklayıcı düzenlemeyi işlevsiz hale getirecektir.

10- Hal böyle olunca bu tür kanunlara ilişkin anayasal denetimde öncelikle Anlaşma hükümleri ile dava konusu edilen kanun hükümleri karşılaştırılmalı, anlaşma hükmü ile aynı anlam ve kapsamda olan kanun hükümleri ile söz konusu anlaşmadan ayrılabilen, anlaşmada yer almayan bir konuya ilişkin bulunan ve ondan bağımsız olarak kendi başına hüküm ifade edebilen ve ondan ayrı olarak hukuk düzeninde etki yapabilen kanun hükümleri farklı

kategoride değerlendirilmeli; anlaşma hükmü ile aynı anlam ve kapsamda olan kanun hükümlerinin yargısal denetimi Anayasa'nın 90. maddesi hükmü gözetilerek, kanunun, son oylamasında öngörülen çoğunlukla kabul edilip edilmediği ile sınırlı bir şekilde yapılmalıdır. Söz konusu anlaşmadan ayrılabilen, anlaşmada yer almayan bir konuya ilişkin bulunan ve ondan bağımsız olarak kendi başına hüküm ifade edebilen ve ondan ayrı olarak hukuk düzeninde etki yapabilen kanun hükümlerinin Anayasaya aykırılığı iddiası ise esas bakımından incelenmelidir.

11- Davada bazı hükümlerinin iptali istenilen 7034 sayılı Kanun, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında imzalanıp, Türkiye Cumhuriyeti'nde "Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi" isimli bir üniversitenin kurulmasını öngören anlaşmaya dayalı olarak Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi ile Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Vakfının kurulmasını düzenlemek amacıyla yürürlüğe konulmuştur. Kanunun şekil yönünden Anayasa'ya aykırılığı konusunda bir iddia ileri sürülmemiştir.

12- Kanunun, dava konusu edilip iptal istemi reddedilen 6. maddesinde TJÜ'nün, halen yürürlükte olup Türk Yüksek Öğretim sisteminde uygulanmakta olan 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah, 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumunun Teşkiline Dair, 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşit, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale, 9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale, 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol ile 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunlarının ve 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinin, TJÜ ve Üniversite tarafından kurulan şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak pay sahipliği nedeniyle bunlara tabi hâle gelen bağlı ortaklıklar ve iştirakleri hakkında uygulanmayacağı öngörülmektedir. Anlaşmanın birinci maddesiyle Üniversitenin yürürlükteki yükseköğretim kanunlarından muaf tutulması ve beşinci maddesiyle de Üniversite konseyine Üniversiteye yönelik tüm akademik, mali ve idari konularla ilgili iç düzenlemeleri yapma konusunda tam yetki ve sorumluluk verildiği göz önünde bulundurulduğunda, dava konusu kuralın Anlaşma hükümleriyle uyumlu olduğu sonucuna varılmaktadır.

13- 7034 sayılı Kanunun Mahkememiz çoğunluğunca iptaline karar verilen 7. maddesinde ise, Üniversite bütçesinin hazırlanmasının, yürürlüğe konulmasının, uygulanmasının, muhasebeleştirilmesinin, kesin hesap ve faaliyet raporlarının hazırlanmasının ve ibrası ile ihale usullerinin, iç kontrol sisteminin kurulmasının ve işletilmesinin, Üniversitenin şirketleri ve Vakıfla mali ilişkisinin ve mali yönetime ilişkin diğer hususların Üniversite tarafından düzenleneceğini kurala bağlamaktadır. Bir önceki başlık altında ifade edildiği üzere, Anlaşma'nın 5. maddesinde Üniversite adına en yüksek karar verme ve denetim organı olarak görev yapmak üzere TJÜ Konseyi adı altında bir organ oluşturulmuştur. Madde hükmüne göre Konseyin altı üyesi Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından; dört üyesi de Japon Hükümeti tarafından atanacak ve tüm akademik, mali ve idari konularla ilgili iç düzenlemeleri yapma ve bu düzenlemeleri uygulama konusunda tam yetki ve sorumluluğa sahip olacaktır. Konsey ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti'nin bilim ve teknoloji politikaları doğrultusunda üniversitenin misyon ve vizyonunu ve dünyanın önde gelen üniversitelerindeki akademik ölçütlere benzer şekilde öğrenci kabul kural ve politikalarını belirleyecektir. İptal istenilen kuralın anlaşmanın emredici hükmü ile uyum içinde olduğu, aynı anlam ve kapsamı haiz bulunduğu, farklı bir düzenleme içermediği kanaatine varılmaktadır.

14- Hal böyle olunca, 7034 sayılı Kanun'un 6. ve 7. maddeleri hükümlerinin esasının incelenmesi demek, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında imzalanan ve Türkiye Cumhuriyeti'nde "Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi" isimli üniversitenin kurulmasına ilişkin bulunan anlaşmanın bu konuya ilişkin hükümlerinin denetlenmesi demek olacaktır. Bunun da Anayasa'nın 90. maddesindeki yasaklayıcı düzenlemeyi işlevsiz hale getireceği açıktır.

15- Bu itibarla 6. maddenin iptali isteminin reddine ilişkin hükme bu gerekçeyle (sonucu itibarıyla) katılıyor; 7. maddeye yönelik iptal isteminin ise reddi gerektiği görüşüyle aksi yöndeki çoğunluk görüşüne iştirak edemiyoruz.

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Kadir ÖZKAYA

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. 7034 Sayılı Kanunun 6. maddesiyle ilgili iptal istemi bakımından, aşağıdaki gerekçelerle Mahkememiz çoğunluğunun ulaştığı sonucun karşısında oy kullanmış bulunmaktayım.

2. Anayasanın 130 ila 132. maddelerinde üniversitelerin kuruluş ve işleyişiyle ilgili hükümler yer almaktadır. Devlet üniversiteleri kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahiptir. Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre vakıflar tarafından da yükseköğretim kurumları kurulabilir (m. 130/1,2). Gerek Devlet ve gerekse vakfı üniversiteleri devletin gözetim ve denetimine tabidir (m.130/2,5). Yükseköğretim kurumlarının kuruluş, organ, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ve Devletin gözetim ve denetim usulleri kanunla düzenlenir (m.130/9). Bu anlamda bütçeleri de YÖK onayına tabi olduğu gibi, merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak işleme tabi tutulur (m.130/8). Anayasa, belirtilen ilkelerle bağlı olmaksızın istisnai yükseköğretim kurumlarının kurulabileceğini de kabul etmiştir. Ne var ki 132. maddede bunlar Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatıyla ilgili olmak üzere sınırlandırılmıştır.

3. Diğer taraftan Anayasanın 90/5. maddesinde usulüne göre yürürlüğe konulan Milletlerarası andlaşmaların kanun hükmünde olduğu ve bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamayacağı belirtilmektedir. Ancak Anayasa koyucunun uluslararası andlaşmalar konusunda yönetime ve yasama organına verdiği yetkinin, anayasadaki ilgili diğer hükümler çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir. Anayasaya aykırılığının denetlenemez olması, bu tür andlaşmaların anayasaya aykırı düzenlenebileceği anlamına gelmemektedir. Başka deyişle, bir devlet veya vakıf üniversitesinin uluslararası andlaşma kapsamında kurulması durumunda da kural olarak Anayasanın 130-132. maddelerindeki ilkelerin dikkate alınması beklenir. Esasında bir kamusal ihtiyaca binaen yeni bir üniversite türü de öngörülebilir. Ancak bunun yolunun Anayasanın 132. maddesine bu türü işaret eden bir ilave yapılması olduğu açıktır. Diğer taraftan anayasal denetim dışı tutulan düzenlemeler uluslararası sözleşme hükümleridir. İptal talebine konu kural ise Milletlerarası andlaşma hükmü olmayıp, bu andlaşmaya konu üniversitenin kuruluşuna ilişkin kanun hükümleridir. Kanunun denetlenen kuralının ilgili Sözleşmede tekrar ediliyor olması da anayasal denetime engel teşkil etmemektedir. Bu nedenle 7034 sayılı Kanunun anayasal denetime tabi bulunduğu bir şüphe bulunmadığı düşüncesindeyiz.

4. Anayasanın 130. maddesinin 5. ve 9. fıkralarında üniversiteler ve bağlı birimlerinin Devletin gözetimi ve denetimi altında bulunduğu belirtilmektedir. Denetim ve gözetim kimi durumda bu alana özgü düzenlemelerle, kimi zaman da kamu hizmetlerinin yürütülmesiyle ilgili genel kanun düzenlemeleri kapsamında yürütülmektedir. Nitekim örneğin Kamu İhale Kanunu, Kamu Mali Yönetimi Kanunu ve Sayıştay Kanunu ile kamu idareleri ve kamu kurumlarının bir kısım faaliyetleri denetim ve gözetim altında tutulmaktadır. Buna karşın 7034 sayılı Kanunun 6. maddesi ile, örnek olarak gösterdiğimiz kanunları da kapsar şekilde çeşitli kanunlarda yer alan hükümlerin Türk-Japon Üniversitesi hakkında uygulanmayacağı belirtilmektedir. Bu düzenlemenin hukuk alanında yarattığı sonuç, devletin kamu idareleri ve kurumları üzerindeki gözetim ve denetimiyle ilgili kurallardan söz konusu üniversitenin muaf tutulması, başka bir ifadeyle Devletin denetim ve gözetimine ilişkin anayasal ilkenin gözardı edilmesidir. Kanun koyucunun bu anayasal gereği, örneğin ihale kuralları veya kamusal denetim yoluyla ilgili olarak mevcut kanunlar dışında özel bir kural ile temin etmesi de mümkün olabilirdi. Fakat 7034 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinde Devletin denetim ve gözetimini temin edecek özel bir usul de öngörülmemiştir. Belirtilen nedenlerle, Kanunun 6. maddesindeki düzenlemenin Anayasanın 130. maddesine aykırı olduğu ve iptal edilmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN

KARŞIOY

1- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında 30/6/2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nde "Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi" isimli üniversitenin kurulmasına dair anlaşma imzalanmıştır.

2- Anlaşmanın onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından, 19/8/2016 tarihli ve 6742 sayılı Kanun'la uygun bulunmuştur. Ardından da Anlaşma'nın emredici hükmü uyarınca, söz konusu Anlaşma'nın hayata geçirilmesi, bir anlamda Anlaşma hükümlerinin hayata geçirilerek somutlaştırılması bakımından 18/6/2017 tarihli ve 7034 sayılı Kanun ile Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi ile Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Vakfı kurulmuştur.

3- 7034 sayılı Kanun'un bir ibaresinin iptali istenilen geçici 1. maddesinin ikinci fıkrasında "*İstanbul ili, Pendik ilçesi, Sanayii Mahallesi*deki, ekli Krokiye göre ekte koordinatları (ITRF) global koordinat listesinde belirlenmiş, **orman vasıflılar da dâhil olmak üzere** mülkiyeti Hazineye ait taşınmazlar, başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın Üniversiteye bedelsiz olarak tahsis edilmiş sayılır." hükmü yer almaktadır. Kuralın "**orman vasıflılar da dâhil olmak üzere**" ibaresinin iptali istenilmiştir. Anlaşma'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin TJÜ'nün kurulması için gerekli araziye sağlayacağı belirtilmiş olmakla birlikte bu arazinin nerede ve nasıl olacağı konusunda bir kural yer almamıştır. Dolayısıyla iptali istenilen kural anlaşma hükümlerinden ayrılmakta, farklı bir anlam ve kapsamı haiz bulunmaktadır. Hal böyle olunca Kanun'un 6. ve 7. maddelerine ilişkin olarak yazmış olduğumuz "Farklı Gerekçe" ve "Karşioy" da belirttiğimiz duruma bağlı olarak, geçici 1. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "**orman vasıflılar da dâhil olmak üzere**" ibaresine ilişkin denetimin 6. ve 7. maddelerde olduğu gibi değil, esas bakımından Anayasal denetime tabi kanunlarda olduğu gibi yapılması gerekmektedir.

4- Anayasa'nın 169. maddesine göre, kamu yararının bulunması hâlinde Devlet ormanlarının irtifak hakkına konu olabilmesi mümkün bulunmaktadır.

5- Anayasa'nın çeşitli hükümlerinde yer alan kamu yararı kavramının Anayasa'da bir tanımı yapılmamıştır. Ancak Anayasa Mahkemesinin kimi kararlarında da belirtildiği gibi, kamu yararı, bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yarardır. Kamu yararı düşüncesi olmaksızın, yalnız özel çıkarlar için veya yalnız belli kişilerin yararına olarak kanun hükmü konulamaz. Böyle bir durumun açık bir biçimde ve kesin olarak saptanması halinde, söz konusu kanun hükmü Anayasa'ya aykırı düşer. Açıklanan ayırık hâl dışında, bir kanun hükmünün ülke gereksinimlerine uygun olup olmadığı ve hangi araç ve yöntemlerle kamu yararının sağlanabileceği bir siyasî tercih sorunu olarak kanun koyucunun takdirinde olduğundan bu kapsamda kamu yararı değerlendirmesi yapmak anayasa yargısıyla bağdaşmaz.

6- Çoğunluk görüşünde de belirtildiği üzere, dava konusu kuralla orman arazisinin eğitim ve öğretim amacıyla Üniversiteye tahsis edilmesinde kamu yararı bulunduğu açıktır. Ayrıca, İstanbul ili, Pendik ilçesi, Sanayii Mahallesi

Esas Sayısı : 2017/144
Karar Sayısı : 2018/76

7- Açıklanan nedenle aksi yönde oluşan çoğunluk görüşüne iştirak edemedik.

Üye

Kadir ÖZKAYA

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL